

Bryssel 20.2.2013
COM(2013) 83 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**Kasvua ja yhteenkuuluvuutta tukevat sosiaaliset investoinnit, mukaan luettuna
Euroopan sosiaalirahaston täytäntöönpano vuosina 2014–2020**

{ SWD(2013) 38 final }
{ SWD(2013) 39 final }
{ SWD(2013) 40 final }
{ SWD(2013) 41 final }
{ SWD(2013) 42 final }
{ SWD(2013) 43 final }
{ SWD(2013) 44 final }

KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

Kasvua ja yhteenkuuluvuutta tukevat sosiaaliset investoinnit, mukaan luettuna Euroopan sosiaalirahaston täytäntöönpano vuosina 2014–2020

JOHDANTO

Älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua koskevassa Eurooppa 2020 -strategiassa¹ asetetaan tavoitteet, joiden tarkoituksena on nostaa vähintään 20 miljoonaa ihmistä köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen ulkopuolelle ja kohottaa 20–64-vuotiaan väestön työllisyys 75 prosenttiin. Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahankkeilla, mm. *Köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan eurooppalaisella foorumilla* ja *Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelmalla*, tuetaan pyrkimyksiä näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Talouspolitiikan EU-ohjausjakso tarjoaa puitteet jäsenvaltioiden talous- ja sosiaaliuudistusten ohjaamista ja seuranta varten. Sosiaalista suojelua ja sosiaalista osallisuutta koskevalla avoimella koordinoitimenetelmällä on osaltaan ohjattu jäsenvaltioiden rakenneuudistuksia näillä aloilla. Taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistäminen sekä sosiaalisen syrjäytymisen ja syrjinnän torjuminen ovat Euroopan unionin perustavoitteita, jotka on kirjattu perussopimukseen². Euroopan unionin perusoikeuskirjassa määrätään, että EU:n toimielinten samoin kuin jäsenvaltioiden olisi huolehdittava yksilön, kansalais- sekä poliittisista, taloudellisista ja sosiaalisista oikeuksista pannessaan täytäntöön EU:n lainsäädäntöä.

Euroopan komission puheenjohtaja José Manuel Barroso toi esiin unionin tilaa käsittelevässä puheessaan vuonna 2012, että *juuri ne Euroopan maat, joissa on tehokkaimmat sosiaaliturvajärjestelmät ja kehittyneimmät työmarkkinasuhteet, ovat maailman menestyksekkäimpiä ja kilpailukykyisimpiä talouksia.*

Taluskriisin aiheuttamat haasteet ovat kuitenkin kasvattaneet monissa maissa köyhyysriskiä sekä riskiä sosiaalisesta ja työmarkkinoilta syrjäytymisestä.³ Erot jäsenvaltioiden sisällä ja välillä ovat myös kasvussa. Tämä vaarantaa Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamisen ja Euroopan kilpailukykyyn globalisoituneessa maailmassa, minkä lisäksi se uhkaa aiheuttaa laajoja negatiivisia sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia, koska työttömyyden, köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen sosiaaliset ja taloudelliset kustannukset lankeavat yksittäisten ihmisten lisäksi koko yhteiskunnan kannettavaksi.⁴

Sosiaaliturvajärjestelmillä on vaikutettu sosiaalisten tulosten paranemiseen, mutta nyt niissä on otettava huomioon väestörakenteen muutoksen ja rahoitus- ja taluskriisin seuraukset. Seurauksena oleva julkiseen talouteen kohdistuva paine ja rakenteellisten työmarkkinavajeiden riski tulevaisuudessa vahvistavat tarvetta nykyaikaistaa nykyistä sosiaalipolitiikkaa, jotta voidaan optimoida sen tehokkuus ja vaikuttavuus sekä rahoitustapa.

¹ Komission tiedonanto ”Eurooppa 2020 – Älykkään, kestävä ja osallistavan kasvun strategia”, KOM(2010) 2020, 3.3.2010; Eurooppa-neuvoston päätelmät 17.6.2010.

² Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artikla.

³ Köyhyys- ja syrjäytymisriskissä olevien ihmisten määrä on kasvanut vuodesta 2008 18:ssa niistä 26:sta jäsenvaltiosta, joista tietoja oli saatavilla vuonna 2011, Eurostat.

⁴ Ks. komission yksikköjen valmisteluasiakirja ”Evidence on Demography and Social Trends – Social Policies' Contribution to Inclusion, Employment and the Economy”, SWD(2013)38.

On keskeisen tärkeää varmistaa käytettävissä olevien resurssien mahdollisimman hyvä hyödyntäminen ja välttää kriisin mahdollisia pitkäaikaisia haitallisia vaikutuksia sekä niissä maissa, joissa on vakavia finanssipoliittisia rajoitteita, että niissä, joissa on enemmän finanssipoliittista liikkumavaraa. Tuleva talouskasvu ja kilpailukyky edellyttävät investointeja inhimilliseen pääomaan, joka luo perustan tuottavuudelle ja innovoinnille.⁵

Sosiaaliturvajärjestelmillä on kolme tehtävää: sosiaaliset investoinnit, sosiaalinen suojele ja talouden vakauttaminen. Sosiaalisiin investointeihin sisältyy ihmisten nykyisten ja tulevien valmiuksien vahvistaminen. Toisin sanoen sen lisäksi, että sosiaalipolitiikalla on välittömiä vaikutuksia, sillä on myös pitkäkestoisia vaikutuksia, ja se tarjoaa taloudellista ja sosiaalista tuottoa ajan mittaan, etenkin työllisyysnäköymien tai ansiotulojen muodossa. Erityisesti sosiaalisilla investoinneilla valmistellaan ihmisiä kohtaamaan elämän riskejä eikä vain korjata niiden seurauksia. Sosiaalipolitiikan nykyaikaistaminen edellyttää sitä, että otetaan järjestelmällisesti käyttöön tulossuuntautuneisuus rahoituspäätöksissä jo ennalta ja että omaksutaan järjestelmällinen lähestymistapa siihen tehtävään, joka sosiaalipolitiikalla on elämän eri vaiheissa koulusta työn/työttömyyden kautta sairauteen ja vanhuuteen.

Sosiaalipolitiikalla on usein kaksi tai jopa kaikki kolme edellä mainituista tehtävistä, jotka voivat olla toisiaan vahvistavia. Tyypillisesti suojele vaikeina aikoina mahdollistaa sen, että inhimilliseen pääomaan aiemmin tehdyt investoinnit säilyvät. Olisi näin ollen harhaanjohtavaa osoittaa budjetin yksittäisiä osia tiettyyn tehtävään. Tietyn politiikanalan menojen investointiulottuvuus riippuu enimmäkseen sen suunnitteluun liittyvistä piirteistä (saamisen ennakkoehdot, kesto), tietyistä kansallisesta toimintaympäristöstä (täydentävyys muun politiikan kanssa) ja ajallisista olosuhteista (taloussuhdanteet, kasvukehitys). Esimerkiksi lastenhoidolla on suojaava tehtävä, mutta sillä on myös merkittävä investointiulottuvuus, jos se on hyvin suunniteltu (sillä esim. parannetaan yksilön taitoja ja edistetään osallisuutta). Ruotsissa naisten työllisyysaste on yksi Euroopan korkeimmista perheystävällisen työllisyyspolitiikan ja anteliaiden vanhempainlomien sekä lastenhoidon yleiskattavaan tarjoamiseen tehtyjen investointien ansiosta.

Hyvin suunnitelluilla sosiaaliturvajärjestelmillä, joissa yhdistetään vahvat sosiaaliset investoinnit kahteen muuhun tehtävään, suojeleun ja vakauttamiseen, parannetaan sosiaalipolitiikan tehokkuutta ja vaikuttavuutta ja turvataan samalla jatkuva tuki oikeudenmukaisemmalle ja osallisuutta edistävämmälle yhteiskunnalle. Sosiaalipolitiikan nykyaikaistaminen edellyttää erityisesti sitä, että annetaan aktivointitoimenpiteille näkyvämpi asema. Näin annetaan ihmisille mahdollisuus osallistua aktiivisesti parhaan kykynsä mukaan yhteiskunnan ja talouselämän toimintaan. Tukijärjestelmiin olisi sisällyttävä poistumisstrategia niin, että ne ovat periaatteessa tilapäisiä. Osa tätä on, että tuen saamisen ehdoksi asetettaisiin asianmukaisten ja erityisten tavoitteiden saavuttaminen (esim. osallistuminen koulutukseen). Tuki olisi kohdennettava paremmin niihin, jotka sitä tarvitsevat tietyllä hetkellä. Yksilölliset ja integroidut palvelut ja etuudet (jotka tarjotaan esim. keskitetyistä palvelupisteistä) voivat vahvistaa sosiaalipolitiikan vaikuttavuutta. Menettelyjä yksinkertaistamalla voidaan auttaa apua tarvitsevia ihmisiä saamaan etuuksia ja palveluja helpommin ja vältetään myös päällekkäiset järjestelmät ja kustannukset.

Tähän tiedonantoon liittyy komission suositus *Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre* sekä komission yksiköiden valmisteluasiakirjoja. Yhdessä ne muodostavat sosiaalisia investointeja koskevan paketin. Näin tarjotaan toimintapuitteet, joilla suunnataan tarpeen mukaan jäsenvaltioiden politiikkaa sosiaalisiin investointeihin koko elämän ajan niin,

⁵ Kuten korostetaan komission tiedonannossa ”Vahvempi eurooppalainen teollisuus talouden kasvua ja elpymistä varten”, COM(2012) 582, 10.10.2012.

että turvataan sosiaalipolitiikan sekä valtion ja yksityisen sektorin budjettien riittävyys ja kestävyys, mitä myös Euroopan parlamentti on esittänyt sosiaalisia investointeja koskevasta sopimuksesta antamassaan päätöslauselmassa⁶. Tässä noudatetaan vuotuisessa kasvuselvityksessä jäsenvaltioille esitettyä kehotusta *investoida työpaikkoja luovaan ja osallisuutta edistävään kasvuun* ja jatkaa sosiaaliturvajärjestelmien nykyaikaistamista, jotta varmistetaan niiden tehokkuus, riittävyys ja kestävyys. Paketissa annetaan ohjeita Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamiseksi: siinä linkitetään yhteen sosiaalipolitiikka, EU-ohjausjaksolla suositellut uudistukset Eurooppa 2020 -tavoitteisiin pääsemiseksi ja asiaan liittyvät EU:n rahastot. Tämä edellyttää myös köyhyyden parempaa mittaamista sekä suuntauksia ja suorituskykyä seuraavien EU:n laajuisten sosiaalisten tilastojen parempaa ajantasaisuutta.⁷

Paketilla täydennetään työllisyyspakettia⁸, jossa esitetään toimia työllistävää elpymistä varten, eläkkeitä koskevaa valkoista kirjaa⁹, jossa esitetään strategia riittäviä, kestäviä ja turvattuja eläkkeitä varten, ja nuorisotyöllisyyspakettia¹⁰, jossa käsitellään erityisesti nuorten tilannetta. Siinä käytetään perustana myös koheesipolitiikan täytäntöönpanoon seuraavalla rahoituskaudella 2014–2020 ehdotettuja sääntelypuitteita ja etenkin Euroopan sosiaalirahaston toiminta-alaa ja ehdotusta, jonka mukaan vähintään 20 prosenttia ESR:n rahoituksesta kussakin jäsenvaltiossa varattaisiin sosiaalisen osallisuuden edistämiseen ja köyhyyden torjumiseen.

1. HAASTEET

Väestörakenteen muutos

Vuodesta 2013 lähtien työikäisen väestön koko Euroopassa kutistuu ensimmäistä kertaa ja iäkkäiden osuus kasvaa nopeasti. Tällä hetkellä yhtä yli 65-vuotiasta kohti on neljä työikäistä, mutta tämä suhde on puolittumassa vuoteen 2040 mennessä.

Eri maiden, alueiden ja toimialojen välillä on kuitenkin eroavaisuuksia. EU:ssa on tapahtunut kaiken kaikkiaan lievää väestönkasvua viime vuosina, mutta useiden jäsenvaltioiden, jotka kaikki sijaitsevat EU:n itäisessä osassa, väestö on vähentynyt jatkuvasti viime vuosikymmenen aikana. Joihinkin huono-osaisiin alueisiin, joissa syrjäytyneiden yhteisöjen väestö on kasvussa, kohdistuu erityisiä haasteita.

Ikääntyminen, kohoavat huoltosuhteet sekä tuottavan väestönosan kutistuminen uhkaavat sosiaalipolitiikkaan kohdistettujen julkisten varojen saatavuutta ja kestävyyttä.¹¹ Talouskriisi on lisännyt työttömyyttä, vähentänyt verotuloja ja lisännyt etuuksia tarvitsevien ihmisten määrää, mikä uhkaa sosiaaliturvajärjestelmien kestävyyttä entisestään.

Väestörakenteen muutokset vaikuttavat kaikkiin jäsenvaltioihin, mutta EU:n sisällä on suuria eroja terveiden elinvuosien ja elinajanodotteiden osalta. Tämä johtuu useista terveyttä

⁶ Euroopan parlamentin päätöslauselma, 20. marraskuuta 2012, sosiaalisia investointeja koskevasta sopimuksesta – vastauksesta kriisiin.

⁷ Ks. komission yksikköjen valmisteluasiakirja ”Evidence on Demography and Social Trends – Social Policies' Contribution to Inclusion, Employment and the Economy”, SWD(2013)38.

⁸ Komission tiedonanto ”Tavoitteena työllistävä elpyminen”, COM(2012) 173, 18.4.2012.

⁹ Komission valkoinen kirja, ”Toimintasuunnitelma riittäviä, turvattuja ja kestäviä eläkkeitä varten”, COM(2012) 55, 16.2.2012.

¹⁰ Komission tiedonanto ”Nuoret töihin”, COM(2012) 727, 5.12.2012.

¹¹ Väestön ikääntymisen budjettivaikutuksista löytyy tarkempi arviointi väestön ikääntymistä koskevasta kertomuksesta 2012 –
http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/pdf/ee-2012-2_en.pdf.

määrittävistä tekijöistä, kuten erilaisista elin- ja työoloista ja elämäntavoista. Asiaan vaikuttavat myös erot terveydenhuollon saatavuudessa ja laadussa.

Sosiaalipolitiikassa tilaa tehokkuudelle

Taluskriisi on pahentanut väestörakenteen muutoksen aiheuttamia haasteita asettamalla paineita jäsenvaltioiden talousarvioihin aikana, jona toimia Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamiseksi on tehostettava.

Sosiaalipolitiikkaan suunnatut julkiset menot, joista katetaan suurin osa eläkkeistä ja terveydenhuollosta, muodostavat keskimäärin noin 29,5 prosenttia EU:n BKT:stä, joten niitä tutkitaan tarkasti julkisen talouden vakauttamisen yhteydessä. Monissa uudistuksissa on keskityttävä tehokkuuden saavuttamiseen, mutta on kiinnitettävä huomiota uudistusten suunnitteluun, jotta vältetään kielteiset vaikutukset köyhyystasoihin, tuottavuuteen, talouskasvuun, väestön terveyteen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen.

Sosiaalipolitiikan kestävyys ja riittävyys turvaaminen edellyttää sitä, että jäsenvaltiot löytävät tapoja tehokkuuden ja vaikuttavuuden kasvattamiseen samalla kun ne puuttuvat keskeisiin väestörakenteellisiin ja yhteiskunnallisiin muutoksiin.¹² Joissakin tapauksissa etuuskien, viranomaisten ja myöntämisedellytysten moninaisuus johtaa ylimääräisiin hallintokuluihin ja etuuskien vähäiseen käyttöön niiden parissa, jotka niitä eniten tarvitsisivat. Myös riittämätön seuranta johtaa tarpeettomiin menoihin. Jotkin rahaetuudet ja sosiaalipalvelut on myös heikosti kohdennettu, eivätkä ne saavuta avun tarpeessa olevia.¹³

Jäsenvaltiot, joilla on samantasoiset sosiaalipolitiikkaan kohdennetut menot, saavat erilaisia köyhyyteen, työllisyyteen ja terveyteen liittyviä tuloksia. Tämä vaikuttaisi osoittavan, että resurssien käytötavoissa on parantamisen varaa.¹⁴

Vuotuisessa kasvuselvityksessä, jolla käynnistetään EU-ohjausjakso vuodeksi 2013, todetaan että käynnissä oleva jäsenvaltioiden talouden rakenneuudistusprosessi aiheuttaa häiriöitä ja on poliittisesti haastava ja sosiaalisesti vaikea mutta välttämätön, jotta voidaan luoda perusta tulevaa älykästä, kestävä ja osallisuutta edistävää kasvua ja kilpailukykyä varten. Kasvuselvityksessä korostettiin myös tarvetta terveydenhuoltojärjestelmien uudistuksiin niin, että tavoitteena on varmistaa sekä korkealaatuisen terveydenhuollon saanti että julkisten varojen tehokkaampi käyttö. Uudistusten tehostamistarvetta on käsitelty jo vuoden 2012 maakohtaisissa suosituksissa, joissa esitettiin työelämän pidennystä ja työnteon kannustimia, parempia (työllistymis)mahdollisuuksia naisille ja nuorille, sosiaalisten tulonsiirtojen ja avustusjärjestelmien toimivuuden parantamista sekä laadukkaiden palveluiden saannin varmistamista.

Yksityiset ja kolmannen sektorin resurssit julkisten toimien täydennykseksi

Sosiaalipolitiikan resursseja ei ole rajoitettu julkiselta sektorilta saataviin. Huomattava osa tulee itse asiassa yksityisiltä ihmisiltä ja perheiltä. Lisäksi voittoa tavoittelemattomat järjestöt tarjoavat merkittävässä määrin sosiaalipalveluita, jotka vaihtelevat asunnottomien yösijoista vanhuksille ja vammaisille tarjottuun tukeen sekä sosiaalietuuksia käsitteleviin

¹² Ks. komission yksikköjen valmisteluasiakirja ”Evidence on Demography and Social Trends – Social Policies' Contribution to Inclusion, Employment and the Economy”, SWD(2013)38.

¹³ Ks. komission yksikköiden valmisteluasiakirja ”Report on Follow-up on the Implementation by the Member States of the 2008 European Commission Recommendation on Active Inclusion of People Excluded from the Labour Market – Towards a social investment approach.”, SWD(2013) 39.

¹⁴ Ks. komission yksikköjen valmisteluasiakirja ”Evidence on Demography and Social Trends – Social Policies' Contribution to Inclusion, Employment and the Economy”, SWD(2013) 38.

neuvontapalveluihin. Sosiaaliset yritykset¹⁵ voivat täydentää julkisen sektorin toimintaa ja toimia edelläkävijöinä uusien markkinoiden kehittämisessä, mutta ne tarvitsevat enemmän tukea kuin mitä ne nyt saavat.¹⁶ Yksityisen sektorin voittoa tavoittelevia osia on kannustettava hyödyntämään sosiaalisten investointien potentiaalia esimerkiksi terveellisen ja turvattun sosiaalisen ja työympäristön kautta. Tämä ei rajoitu pelkästään yritysten yhteiskuntavastuuseen vaan sisältää esimerkiksi työpaikkakoulutuksen, yrityksen sisällä toimivat päivähoitopalvelut, terveyden edistämisen ja esteettömät ja perheystävälliset työpaikat.

Sosiaalialalla jäsenvaltiot hyödyntävät edelleen riittämättömästi innovatiivisempia rahoitustapoja, kuten yksityissektorin ja uusien rahoitusjärjestelyjen käyttö mikrorahoituksen, politiikkaan perustuvien takuiden ja sosiaalisia investointeja koskevien obligaatioiden¹⁷ kaltaisten välineiden kautta, jolla pitäisi pyrkiä budjettisäästöihin.

Tarve investoida inhimilliseen pääomaan koko elinajan ja varmistaa riittävä elanto

Jos Eurooppa 2020 -strategian tuloksista halutaan todellisuutta, on toteutettava korjaavia toimia laajalla rintamalla ja katettava haasteet, joita ihmiset kohtaavat elämänsä eri vaiheissa.

Lapset, jotka kasvavat köyhinä, usein pysyvät köyhinä koko elämänsä. Esimerkiksi lapsuudessa koetut merkittävät haitat koulutuksen¹⁸ tai terveyden alalla kumuloituvat usein koko elinaikana. Terveyttä määrittäviin tekijöihin puuttuminen ihmisten koko elinaikana on sen vuoksi tärkeää. Heikko koulumenestys näkyy suoraan heikompina työnsaanti- ja ansiomahdollisuuksina. Esimerkiksi romanilapsilla on erityinen riski marginalisoitua sosiaalisesti ja taloudellisesti ja joutua syrjinnän kohteeksi. Vain puolet heistä pääsee varhaiskasvatukseen piiriin, mikä on noin puolet EU:n keskiarvosta, ja useissa jäsenvaltiossa alle 10 prosenttia saa toisen asteen koulun päätökseen, minkä tuloksena heidän työllisyysasteensa ovat alhaiset. Tšekissä vain kahdella kymmenestä romanista, jotka asuvat marginalisoituneissa yhteisöissä, on jonkinlainen virallinen ammattikoulutus tai toiseen asteen koulutus, joka määrittää heidän urapolkuaan.¹⁹

Tarve investoida inhimilliseen pääomaan alkaa hyvin varhaisesta iästä ja jatkuu läpi elämän. Nuorten työttömyysaste on tällä hetkellä 23,4 prosenttia ja se on nousussa, eikä koulunkäynnin keskeyttämistä ja epäonnistumista korkeakoulututkintojen suorittamisessa ole onnistuttu vähentämään. Lisäksi huolestuttavan suuri osuus nuorista eli 12,9 prosenttia 15–24-vuotiaista eurooppalaisista (7,5 miljoonaa yhteensä vuonna 2011) on työelämän tai yleissivistävän tai ammatillisen koulutuksen ulkopuolella. Tuloksena on, että joissakin

¹⁵ Sosiaalitaloudella eli kolmannella sektorilla tarkoitetaan valtioista riippumattomia toimijoita, kuten yhteisö- ja osuustalouden organisaatioita, vapaaehtoisjärjestöjä sekä sosiaalisia yrityksiä, jotka harjoittavat sosiaalisia etuusia tuottavaa toimintaa. Sosiaalisilla yrityksillä on ensisijaisesti sosiaaliset tavoitteet, ja niiden tuotto investoidaan yleensä uudelleen yritykseen tai yhteisöön pikemminkin kuin maksimoidaan omistajien ja osakkaiden voitto.

¹⁶ Asia on tuotu esiin komission tiedonannossa ”Sosiaalisen yrittäjyyden aloite – Suotuisan toimintaympäristön luominen sosiaalisen talouden ja innovoinnin keskiöön kuuluville sosiaalisille yrityksille”, KOM(2011) 682, 25.10.2011.

¹⁷ Sosiaalisesti vaikuttavissa obligaatioissa yksityinen investoija rahoittaa tyypillisesti sosiaalipalvelun tarjoajaa sosiaalisen ohjelman täytäntöönpanossa, ja saa julkiselta sektorilta vastineeksi lupauksen (”obligaation”) saada korvausta alkuperäisestä investoinnista ja hyvän tuoton, jos ohjelmalla saavutetaan ennalta määritetyt sosiaaliset tulokset.

¹⁸ Esimerkiksi rajoitettu pääsy korkealaatuiseen koulutukseen, rajoitettu pääsy tukiopetukseen, vanhempien tuen puute tai ei mahdollisuutta (epäviralliseen) lisäoppimiseen.

¹⁹ World Bank, Human Development Sector Unit, Europe and Central Asia Region: ”Europe and Central Asia Roma Inclusion: An Economic Opportunity for Bulgaria, Czech Republic, Romania and Serbia Policy Note”, 30.9.2010.

jäsenvaltioissa nuoret ovat joutumassa suhteellisesti pahempaan köyhyysriskiin kuin vanhukset. Tällaiset riskit ja töiden puute ovat vakava huolenaihe myös monilla EU:n maaseutualueilla, joilla nuorten on vaikeampi päästä työmarkkinoille tai löytää työpaikkoja verrattuna kaupunkialueilla ja suurissa kaupungeissa asuviin nuoriin.²⁰

Pitkäaikaistyöttömyyden nopea kohoaminen vaikuttaa parhaassa työiässä oleviin ja iäkkäisiin työntekijöihin. Sen johdosta nämä työntekijät joutuvat köyhyysriskiin ja heidän työllistyvyytensä, perheidensä vakaat olot sekä mielenterveytensä ja fyysinen terveytensä vaarantuvat.

Nuorten, (ikäntyneiden) naisten, työttömien ja vammaisten lisäksi myös Euroopassa elävät siirtolaiset kohtaavat vaikeuksia. Heidän työttömyytensä on erittäin korkealla tasolla (19,6 prosenttia vuonna 2011 verrattuna keskimäärin 9,7 prosenttiin). Vammaisten työllisyysaste on noin 25 prosenttia alempi kuin vammattomien. Lisäksi ulkomaalaissyntyisten köyhyys- ja syrjäytymisriski 25–54-vuotiaiden ryhmässä ylittää muiden ryhmien riskin keskimäärin yli 10 prosenttiyksiköllä koko EU:ssa.²¹ Siirtolaisten ja EU-kansalaisten köyhyysriskin ero sosiaalisten tulonsiirtojen jälkeenkin on merkittävä, 8 prosenttiyksikköä.²² Lisäksi siirtolaistaustaisilla lapsilla on korkeampi koulunkäynnin keskeyttämisriski.

Työmarkkinat eivät myöskään ole vielä osallistavat. Joissakin maissa naisten ja siirtolaistaustaisten työmarkkinoillesiirtymisvauhti on erittäin hidaskeskimäärin työskennellyt tunnit ovat edelleen vähäisiä. Työmarkkinoiden segmentoituminen ja polarisoituminen aiheuttavat merkittävää markkinoiden eriarvoisuutta monissa maissa, eivätkä vero- ja etuusjärjestelmät kannusta työntekoon, etenkin pienituloisia ja toissijaisia tulonsaajia. Varhaiseläkekäytännöt ja kuilu tosiasiallisen ja lakisääteisen eläkeiän välillä vähentävät taloudellista toimintaa.

Monien ihmisten työpaikkakaan ei riitä nostamaan heidän perhettään pois köyhyydestä. Työssäkävien köyhien osuus on kolmannes köyhyysriskissä olevista työikäisistä.²³

Sosiaaliturvajärjestelmien nykyaikaistamispyrkimyksistä huolimatta edistyminen on epätasaista EU:ssa, ja monissa jäsenvaltioissa sosiaalipolitiikalla ei riittävästi onnistuta ehkäisemään köyhtymistä ja syrjäytymistä ja/tai pitkäaikaistyöttömyyteen ajautumista tietyissä väestöosissa. Ilman sosiaalista suojelua köyhyystasot voisivat olla kaksinkertaiset nykyiseen verrattuna, mutta yhä useammat ihmiset saavat joko riittämättömiä etuuksia tai eivät kuulu etuuksien piiriin lainkaan. Yhä useammilla kotitalouksilla on talousvaikeuksia.²⁴

Käytettävissä olevien tulojen väliset erot ovat kasvaneet joissakin maissa, ja samalla absoluuttinen elintaso jo valmiiksi heikommassa asemassa olevien osalta on alentunut suhteettomasti. Tämä on ristiriidassa sen kanssa, että kansalaisilla on oikeus ihmisarvoiseen elämään.²⁵ Esimerkiksi erään vuoden 2009²⁶ arvion mukaan EU:ssa voisi olla jopa 410 000 asunnotonta joka yö. Luku on nousussa useimmissa jäsenvaltioissa, ja moniin kohdistuu

²⁰ Ks. komission yksikköjen valmisteluasiakirja SWD(2012) 44 final, 7.3.2012.

²¹ Lähde: Eurostat, EU-SILC 2008.

²² Lähde: Eurostat, EU-SILC 2008.

²³ EU Employment and Social Situation Quarterly Review, joulukuu 2012.

²⁴ Talousvaikeuksilla tarkoitetaan sitä, että kotitaloudessa on turvaututtava säästöihin tai otettava velkaa menojen kattamiseksi.

²⁵ Ks. myös Euroopan unionin perusoikeuskirja, jonka III osastossa ”Tasa-arvo” vahvistetaan lapsen (24 artikla) ja ikääntyneiden oikeudet (25 artikla) ja viitataan naisten ja miesten tasa-arvoon (23 artikla) sekä vammaisten sopeutumiseen yhteiskuntaan (26 artikla).

²⁶ ETHOS-luokituksessa esitetyn määritelmän mukaan; ks. <http://www.feantsa.org/files/freshstart/Toolkits/Ethos/Leaflet/EN.pdf>.

välitön häätöuhka.²⁷

Tasa-arvonäkökohtiin puuttuminen

Jatkuvan sukupuolten eriarvoisuuden aiheuttamiin erityishaasteisiin on puututtava johdonmukaisemmin.²⁸ Kaiken kaikkiaan köyhydessä eläviä naisia EU:ssa on 12 miljoonaa enemmän kuin miehiä. Sen lisäksi, että naiset ovat huomommin palkattuja, myös heidän työvoimaosuutensa on alhaisempi ja he työskentelevät vähemmän tunteja; osittain tämä johtuu palkattomista kodin-, lasten- sekä pitkäaikaishoitotehtävistä.

- Naisten työmarkkinaosuus on edelleen 16,4 prosenttia alempi kuin miesten, mikä osoittaa sitkeää sukupuolijakoa kotitalouteen liittyvien velvollisuuksien hoitamisessa (naisten 64,9 prosenttia verrattuna miesten 77,6 prosenttiin 15–64-vuotiaiden ryhmässä vuonna 2011).
- Suurempi osuus naisista työskentelee osa-aikaisesti, minkä vuoksi naisten viikoittainen työtuntimäärä on keskimäärin 17,0 prosenttia alempi (naisten 33,7 tuntia verrattuna miesten 40,6 tuntiin vuonna 2011).
- Sukupuolten välinen palkkaero on 16,2 prosenttia (keskimäärin tuntipalkasta vuonna 2010), mikä johtuu osittain siitä, että naiset ansaitsevat vähemmän samanarvoisesta työstä, ja osittain siitä, että naiset ovat keskittyneet huonompipalkkaisiin töihin.

Kaikki tämä huomioon ottaen naisten palkkojen voidaan arvioida olevan keskimäärin yli 40 prosenttia alle miesten palkkojen.²⁹ Koska sukupuolten eriarvoisuus vaikuttaa yksilön koko elämän ajan ja sen negatiiviset vaikutukset kumuloituvat ajan mittaan, tämä johtaa esimerkiksi alempaan BKT:hen, alempiin sosiaaliturvamaksuihin ja iäkkäiden naisten suurempaan köyhyteen (yli 65-vuotiaiden ryhmässä köyhyysriski on naisista 18 prosentilla ja miehistä 13 prosentilla). Huono-osainen tausta tai etniseen vähemmistöön kuuluminen vielä pahentavat näitä sukupuolten eriarvoisuuksia.

2. MITÄ TARVITAAN – KESKITTÄMINEN YKSINKERTAISIIN, KOHDENNETTUIHIN JA EHDOLLISIIN SOSIAALISIIN INVESTOINTEIHIN

Jäsenvaltioiden välisistä merkittävistä eroista huolimatta niihin kaikkiin kohdistuu rakenteellisia, sosiaalisia ja väestörakenteellisia haasteita. Niissä maissa, jotka siirtyivät aikaisessa vaiheessa, johdonmukaisesti ja jo ennen kriisiä sosiaalipolitiikassaan kasvumalliin, johon sisältyy sosiaalisia investointeja koskeva lähestymistapa, kasvu on ollut osallistavampaa kuin muissa maissa.³⁰ Sosiaalipolitiikan nykyaikaistaminen on yhteinen huoli EU:n tasolla, koska yhden maan tehoton sosiaalipolitiikka voi vaikuttaa muihin, etenkin euroalueella. Riittämätön investointi sosiaalipolitiikkaan, jolla vahvistetaan inhimillisen pääoman kehittämistä, esimerkiksi varhaiskasvatuksessa, näkyy alhaisempina koulutustasoina ja yleisesti alhaisempana taitojen kehittämisenä joissakin jäsenvaltioissa.³¹ Tällä voidaan osaltaan selittää eroja jäsenvaltioiden talouden kilpailukyvyssä ja Euroopan rahaliitossa

²⁷ ”A social inclusion roadmap for Europe 2020”, H. Frazer, E. Marlier, I. Nicaise, 2010.

²⁸ Ks. komission yksikköjen valmisteluasiakirja ”Evidence on Demography and Social Trends – Social Policies' Contribution to Inclusion, Employment and the Economy”, SWD(2013) 38.

²⁹ Perustuu komission laskelmiin.

³⁰ Ks. komission yksikköjen valmisteluasiakirja ”Evidence on Demography and Social Trends – Social Policies' Contribution to Inclusion, Employment and the Economy”, SWD(2013) 38.

³¹ Ks. ”Starting Strong III: A quality toolbox for Early Childhood Education and Care”, 2012, OECD, Pariisi; asiakirjassa esitetään näyttöä siitä, miten esikoulupolitiikka vaikutti PISA-tuloksiin (2009), ja jäsenvaltioiden välisiä eroja tähän politiikkaan tehdyissä investoinneissa.

esiintyvää epätasapainoa, koska heikko koulutus ja taidot johtavat vähemmän pätevään ja tuottavaan työvoimaan. Jäsenvaltioissa, joiden talouden kilpailukyky on alentunut, tästä saattaa myös seurata, että korkeasti koulutetut lähtevät maasta etsiäkseen työtä muualta, mikä vähentää tuottavuuspotentiaalia entisestään.

Rakenteellisten pitkän aikavälin haasteiden edessä jäsenvaltioiden on mukauduttava, jotta ne voivat varmistaa sosiaalisten järjestelmiensä riittävyyden ja kestävyys ja niiden panoksen talouden vakauttamiseen. Jos töitä ei tilapäisesti löydy, pitäisi keskittyä ihmisten valmiuksien parantamiseen, jotta he voisivat palata työmarkkinoille. Tämä on tehtävä kohdennetulla lähestymistavalla, jossa keskitytään yksilöllisiin tarpeisiin ja joka toteutetaan mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Jotta ihmiset voisivat hyödyntää kaikkia mahdollisuuksiaan osallistua sosiaaliseen ja taloudelliseen elämään yhteiskunnassa, heitä on tuettava elämän kriittisissä vaiheissa. Tämä alkaa investoinneista lapsiin ja nuoriin ja jatkuu siitä eteenpäin. Sosiaalisten innovaatioiden on oltava olennainen osa tarvittavia mukautuksia niin, että testataan uusia poliittisia toimintatapoja ja valitaan niistä tehokkaimmat.

2.1. Lisätään sosiaalisen suojelun järjestelmien kestävyttä ja riittävyyttä yksinkertaistamisella ja paremmalla kohdentamisella

Jotta voitaisiin saavuttaa Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet, tarvitaan uutta lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon jäsenvaltioiden budjettirajoitukset ja väestörakenteen muutoksen asettamat haasteet. Sosiaalipolitiikan on oltava sekä riittävää että taloudellisesti kestävä, koska ne ovat saman kolikon kaksi puolta. Tämä tarkoittaa sitä, että on hyödynnettävä käytössä olevat resurssit tehokkaammin ja vaikuttavammin yksinkertaistamalla, kohdentamalla ja harkitsemalla ehdollisuutta politiikkaa suunniteltaessa. Sekä yleiskattavuutta että valikoivuutta on käytettävä älykkäästi. Esimerkiksi Ranskassa esikoululla, johon lapsilla on kattava pääsy, on osoittautunut olevan merkittävä positiivinen vaikutus lasten kykyyn menestyä koulussa ja pitkällä aikavälillä ansaita paremmin työmarkkinoilla.

Terveyteen tehtäviä investointeja käsittelevässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa³² esitetään, miten älykkäät investoinnit terveyteen voivat johtaa parempiin terveystuloksiin, tuottavuuteen, työllistävyyteen, sosiaaliseen osallisuuteen ja julkisten resurssien kustannustehokkaaseen käyttöön, koska niillä edistetään terveydenhoitojärjestelmien talouden kestävyttä³³ investoimalla inhimilliseen pääomaan ja terveydenhuollon oikeudenmukaisuuteen.³⁴

Varainkäytön vaikutusta olisi vielä tehostettava lisäämällä toimia, joilla vähennetään petoksia ja kevennetään palvelujen käyttäjien ja tarjoajien hallinnollista raskautta. Rahoituksen rakennetta voidaan vahvistaa parantamalla verojen keruuta, laajentamalla veropohjaa, tarkastelemalla kriittisesti veromenoja ja tekemällä verorakenteesta kasvuystävällisempää esimerkiksi ympäristöveroilla. Sosiaalipolitiikka olisi myös kohdennettava paremmin eniten tarvitseviin, jotta varmistetaan paremmat käyttöasteet sekä riittävyyden että kestävyys parantamiseksi samanaikaisesti.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita

- pohtimaan tarkemmin sosiaalisia investointeja resurssien myöntämisessä ja yleisessä sosiaalipolitiikan rakenteessa. Tämä tarkoittaa sitä, että politiikkaa kohdennettaisiin

³² Ks. komission yksiköiden valmisteluasiakirja ”Investing in Health”, SWD(2013) 43.

³³ Neuvoston päätelmät, neuvoston 3054. kokous, talous- ja rahoitusasiat, Bryssel, 7.12.2010.

³⁴ Neuvoston päätelmät Euroopan unionin terveysjärjestelmien yhteisistä arvoista ja periaatteista (2006/C 146/01).

enemmän (lasten)hoitoon, koulutukseen, aktiivisiin työmarkkinatoimenpiteisiin, asumistukeen, kuntoutukseen ja terveyspalveluihin; parantamaan terveydenhuoltojärjestelmien kestävyttä³⁵. Rahoituksen rakennetta olisi parannettava esimerkiksi tehostamalla varojen keruuta, laajentamalla veropohjaa ja tekemällä verorakenteesta kasvuystävällisempää, kuitenkin niin, että vältetään kielteiset vaikutukset työvoiman kysyntään. Edistymisestä olisi raportoitava kansallisissa uudistusohjelmissa;

- yksinkertaistamaan etuusjärjestelmiään ja niiden hallintoa käyttäjien ja tarjoajien kannalta, keventämään hallinnollista raskautta, vähentämään petoksia ja lisäämään käyttöä. Tähän voitaisiin päästä esimerkiksi perustamalla keskitettyjä palvelupisteitä ja välttämällä monet erityyppiset etuudet samalla perusteella; parantamaan sosiaalipolitiikan kohdentamista sen varmistamiseksi, että eniten tarvitsevat saavat riittävää tukea, ja vähentämällä samalla julkiseen rahoitukseen kohdistuvaa raskautta.

Komissio tukee jäsenvaltioita

- seuraamalla EU-ohjausjakson puitteissa sosiaalisen suojelun järjestelmien tehokkuutta ja vaikuttavuutta ja niiden keskittymistä sosiaalisiin investointeihin niin, että parannetaan myös riittävyyttä ja kestävyttä. Sosiaalisen suojelun komitea tarkastelee neuvostolta saadun toimeksiannon³⁶ ja vuoden 2013 työohjelmassaan ilmoitetun mukaisesti työssään sosiaalisen suojelun järjestelmien rahoitusta ja sosiaalisen suojelun menojen tehokkuutta ja vaikuttavuutta. Tähän sisältyy asiassa avustavan menetelmän kehittäminen vuoden 2013 loppuun mennessä. Työ perustuu hyvien toimintatapojen analysointiin ja jakamiseen sosiaalista suojelua ja sosiaalista osallisuutta koskevan avoimen koordinoitimenetelmän yhteydessä (sosiaalialan avoin koordinoitimenetelmä);
- perustamalla vuoden 2013 aikana asiantuntijajaneelin, joka antaa riippumattomia neuvoja tehokkaista tavoista investoida terveyteen.³⁷

2.2. Toteutetaan aktivoivaa ja mahdollistavaa politiikkaa kohdennetulla, ehdollisella ja tehokkaammalla tuella

Tarvitaan sekä valtion että työnantajien toimia jäsenvaltioissa, jotta voidaan lisätä työvoimaosuutta, etenkin poistamalla tekijöitä, jotka estävät täysimääräistä osallistumista työmarkkinoille, ja lisätä työpaikkojen luomista ja työvoiman kysyntää.

Työllisyyspaketissa sekä koulutuksen uudelleenajattelua koskevassa paketissa³⁸ esitettyjen toimintalinjojen – joissa keskitytään työmarkkinoiden kysyntä- ja tarjontapuoleen – lisäksi tämä tarkoittaa investoimista sosiaalipolitiikkaan, palveluihin ja rahaetuuksiin, jotka sekä aktivoivat että antavat mahdollisuuksia. Sosiaalisissa investoinneissa olisi keskityttävä tuloksiin yksilön ja koko yhteiskunnan kannalta. Tuen on tarjottava ihmisille

³⁵ Tämän olisi perustuttava talouspoliittisen komitean ja komission yhteiseen raporttiin terveydenhuoltojärjestelmistä sekä jäsenvaltioiden ja neuvoston pohdintaprosessiin terveydenhuoltojärjestelmistä ja kroonisista sairauksista.

³⁶ Neuvosto (työllisyys, sosiaalipolitiikka, terveys ja kuluttaja-asiat), 17.2.2012: ”aloittamaan sosiaalisen suojelun järjestelmien rahoituksen käsittelyn ja pyytämään muita asiaankuuluvia komiteoita osallistumaan tähän tärkeään työhön”.

³⁷ [Komission päätös, annettu 5. heinäkuuta 2012](#) Komission päätös, annettu 5. heinäkuuta 2012, monialaisen ja riippumattoman asiantuntijajaneelin perustamisesta antamaan neuvoja tehokkaista terveysinvestoinneista, 2012/C 198/06.

³⁸ Komission tiedonanto ”Koulutuksen uudelleenajattelu: sosioekonomisten vaikutusten parantaminen investoimalla taitoihin”, COM(2012) 669, 20.11.2012.

poistumisstrategia, ja se on myönnettävä siksi aikaa, kun tarve on olemassa, eli sen on oltava luonteeltaan tilapäistä. Tietyissä tapauksissa sosiaalipalvelut tarjoavat enemmän tukea kuin rahaetuudet. Lisäksi tietyntyyppisen tuen olisi oltava vastavuoroista: sen ehdoksi olisi asettava, että tuen saaja saavuttaa asianmukaisen ja täsmennetyn tavoitteen parhaan kykynsä mukaan, kuten usein tehdään esimerkiksi työttömyysetuuksien tapauksessa.

Aktiivista osallistamista koskevan suosituksen³⁹ ja tässä paketeissa annettujen ohjeiden⁴⁰ täytäntöönpano on keskeisellä sijalla tässä yhteydessä. Toimenpiteiden on oltava yksilön tarpeen mukaisia, eikä niitä niinkään olisi sidottava etuuden luonteeseen tai siihen kohderyhmään, johon henkilö sattuu kuulumaan. Keskitetyt palvelupisteet ja yksilölliset sopimukset ovat esimerkkejä yksinkertaistetusta lähestymistavasta, joka vastaa ihmisten tarpeisiin. Viitebudjettien asettamisella voidaan tukea tämän suosituksen täytäntöönpanoa.⁴¹

Vero- ja etuusjärjestelmillä olisi tehtävä työnteosta kannattavaa, ja sosiaalipolitiikalla olisi myös turvattava riittävä toimeentulo. Naisten ja muiden aliedustettuna olevien työntekijöiden osallistumista työmarkkinoille estäviin tekijöihin olisi puututtava. On toteutettava varhaisia toimia, joita täydennetään mahdollistamalla pääsy peruspalveluihin, jollaisia ovat tavanomaiset maksutilit, internetyhteys, liikennepalvelut⁴², lastenhoito, koulutus ja terveydenhuolto. Toinen osa tätä toimea on kannustaminen kulutustuotteiden ja palvelujen edullisimpiin hinnoitteluvaihtoehtoihin⁴³ ja taloudellisen osallisuuden parantaminen. Tässä keskeisellä sijalla on pankkitilejä koskevan lainsäädäntöpakettin täytäntöönpano; siihen sisältyy toimenpiteitä perusominaisuuksilla varustetun maksutilin tarjoamisesta kaikille kuluttajille vuonna 2011 annetun tavanomaisia maksutilejä koskevan suosituksen⁴⁴ mukaisesti.

Sosiaalisilla investoinneilla on erityistä merkitystä ihmisille, joihin työttömyys, köyhyys, huonot asunnot, heikot terveysolot ja syrjintä vaikuttavat suhteettomasti. Esimerkiksi monet romanit elävät äärimmäisen syrjäytyneissä ja erittäin huonoissa sosioekonomisissa oloissa. Tämä edellyttää politiikkaa, joka kohdentuu heidän tarpeisiinsa ja tarjoaa integroitua tukea. Torjumalla asunnottomuutta keskittymällä ennaltaehkäisyyn ja varhaisiin toimiin voidaan saada merkittäviä säästöjä, jotka liittyvät hätämajoituksen tarjoamiseen, terveydenhuoltoon ja rikollisuuden ehkäisyyn. Tähän kuuluu myös häätöä koskevien säännösten ja käytäntöjen tarkistaminen.

Innovaatiot ovat keskeinen tekijä sosiaalisia investointeja koskevassa politiikassa, koska sosiaalipolitiikka edellyttää jatkuvaa mukautumista uusiin haasteisiin. Tämä tarkoittaa uusien tuotteiden, palvelujen ja mallien kehittämistä ja toteuttamista, niiden testausta ja tehokkaimpien ja vaikuttavimpien suosimista. Sosiaalipolitiikan innovoijat tarvitsevat

³⁹ Komission suositus (2008/867/EY) työmarkkinoilta syrjäytyneiden aktiivisen osallisuuden edistämisestä, EUVL L 307, 18.11.2008, s. 11.

⁴⁰ Ks. komission yksiköiden valmisteluasiakirja ”Report on Follow-up on the Implementation by the Member States of the 2008 European Commission Recommendation on Active Inclusion of People Excluded from the Labour Market – Towards a social investment approach.”, SWD(2013) 39.

⁴¹ Viitebudjetteihin sisältyy luettelo tavaroista ja palveluista, joita tietyn kokoinen ja tietyistä jäsenistä koostuva perhe tarvitsee voidakseen elää määrätellyllä hyvinvointitasolla, sekä arvioidut kuukausi- tai vuosikohtaiset kustannukset. Lähde: European Consumer Debt Network (2009). Handbook of reference budgets, s. 5.

⁴² Ks. myös EU:n sääntelypuitteet, jotka koskevat matkustajien oikeuksia ja julkisia liikennepalveluja; asetus (EY) N:o 1177/2010.

⁴³ Alin hinta, jonka kuluttaja voi maksaa tietyistä tavarasta tai palvelusta, myös ostaessaan ”niputettuja” tavaroita tai palveluita tapauksen mukaan.

⁴⁴ Komission suositus 2011/442/EU, mahdollisuudesta käyttää tavanomaista maksutiliä, 18.7.2011.

mahdollistavat puitteet esimerkiksi uusien rahoitusmekanismien testausta ja edistämistä varten sekä toiminnan vaikutusten mittaamista ja arviointia varten.

Sosiaalipolitiikan innovointia on laajennettava, se on sisällytettävä poliittiseen päätöksentekoon ja yhdistettävä prioriteetteihin, kuten maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoon, myös ESR:n käytön kautta.

Sosiaaliset yritykset yhdessä kolmannen sektorin kanssa voivat täydentää julkisen sektorin toimintaa ja toimia edelläkävijöinä uusien palvelujen ja markkinoiden kehittämisessä kansalaisille ja viranomaisille, mutta ne tarvitsevat koulutusta ja tukea. On tärkeää, että jäsenvaltiot tarjoavat sosiaalisille yrittäjille tukijärjestelmiä, kannustimia yritysten perustamista varten ja ottavat käyttöön mahdollistavan sääntely-ympäristön.⁴⁵ Tähän pakettiin sisältyy esimerkkejä onnistuneista hankkeista ja suuntaviivoja EU-rahastojen, erityisesti ESR:n, parempaa hyödyntämistä varten.⁴⁶

Komissio kehottaa jäsenvaltioita

- panemaan täysimittaisesti ja viipymättä täytäntöön, tapauksen mukaan myös hyödyntämällä ESR:a ja EAKR:a, vuonna 2008 annetun aktiivista osallistamista koskevan komission suosituksen ja integroimaan sen kolme pilaria, jotka ovat riittävä tulotuki, osallistavat työmarkkinat ja palveluiden saanti; ottamaan käyttöön oikeudelliset puitteet, joilla varmistetaan EU-sääntöjen mukaisten tehokkaiden, korkealaatuisten ja kohtuuhintaisten sosiaalipalvelujen saanti; laatimaan komission yhdessä sosiaalisen suojelun komitean kanssa kehittämän menetelmän perusteella viitebudjetit, joiden avulla voidaan suunnitella tehokasta ja riittävää tulotukea, jossa otetaan huomioon jäsenvaltion paikalliset-, alue- ja keskustasolla yksilöidyt sosiaaliset tarpeet⁴⁷. Edistys kaikilla näillä aloilla olisi tuotava esiin kansallisissa uudistusohjelmissa.
- poistamaan sukupuolten väliset palkkaerot ja puuttumaan tekijöihin, jotka estävät naisia ja muita aliedustettuja työntekijöitä osallistumasta työmarkkinoille, mukaan luettuna kannustamalla työnantajia puuttumaan työpaikkasyrjintään, tarjoamaan työ- ja yksityiselämän yhteensovittamistoimia (kuten lastenhoitopalveluja), mukautettuja työpaikkoja, mukaan luettuna tietotekniset ratkaisut ja sähköisten palvelujen saatavuus (eAccessibility), toteuttamaan monimuotoisuuden hallintaa ja ohjelmia, joilla parannetaan ammattitaitoa, tarjotaan koulutusta sekä tunnustetaan ammattitaito ja pätevyys; huomioon on otettava myös liikkuvuus ja myöhempi urakehitys. Tässä olisi hyödynnettävä työmarkkinasäännöksiä, vanhempainlomasäännöksiä ja verokannustimia. Olisi toteutettava toimia sen varmistamiseksi, että vero- ja etuusjärjestelmät ovat sellaisia, että työnteko kannattaa (madalletut etusraajat tai kohdennetut verokannustimet työssäkäyville). Tässä olisi hyödynnettävä ESR:a, EAKR:a, Euroopan integraatorahastoa ja Euroopan turvapaikka- ja maahanmuuttorahastoa.
- puuttumaan asunnottomuuteen kattavilla strategioilla, jotka perustuvat ennaltaehkäiseviin toimiin ja asuntojen saamista korostavaan lähestymistapaan, sekä

⁴⁵ Tässä on noudatettava EU:n valtioneuvoston sääntöjä (ja voitaisiin hyödyntää esim. yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (EY) N:o 800/2008 tai vähämerkityksisestä tuesta annetun asetuksen (EY) N:o 1998/2006 tarjoamia mahdollisuuksia).

⁴⁶ Ks. komission yksikköjen valmisteluasiakirja ”Social Investment through the European Social Fund”, SWD(2013) 44.

⁴⁷ Kuten esitetään aktiivista osallisuutta koskeissa yhteisissä periaatteissa, jotka neuvosto hyväksyi 12. joulukuuta 2008.

tarkistamaan häätöä koskevia säännöksiä ja käytäntöjä ottaen huomioon tässä paketissa asunnottomuuteen puuttumisesta annettujen suuntaviivojen keskeiset havainnot;

- hyödyntämään vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastoa tarpeen mukaan aineellista puutetta ja asunnottomuutta koskevien toimien toteuttamiseksi, myös sosiaalista osallisuutta edistävien liitännäistoimenpiteiden tuella;
- panemaan täytäntöön komission suosituksen⁴⁸ mahdollisuudesta käyttää tavanomaista maksutiliä; kannustamaan kulutustuotteiden ja palvelujen edullisimpiin hinnoitteluvaihtoehtoihin ja taloudellisen osallisuuden parantamiseen;
- kehittämään konkreettisia strategioita sosiaalista innovointia varten, kuten julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyökumppanuuksia, varmistamaan riittävä ja ennakoitavissa oleva rahoitustuki (myös mikrorahoitusta) sekä tarjoamaan koulutusta, verkottumista ja mentorointia näyttöön perustuvan politiikan tukemiseksi; hyödyntämään tässä täysimittaisesti ESR:n, EAKR:n, maaseuturahaston EAFRD:n, EIR:n ja sosiaalisia muutoksia ja innovaatioita koskevan ohjelman rahoitusmahdollisuuksia ja laajentamaan onnistuneita hankkeita; asettamaan etusijalle sosiaalipoliittiset innovaatiot maakohtaisten suositusten täytäntöönpanossa ja raportoimaan tästä kansallisissa uudistusohjelmissa;
- tukemaan sosiaalisia yrittäjiä⁴⁹ tarjoamalla kannustimia yritysten perustamista ja jatkokehittämistä varten, laajentamalla niiden osaamista ja verkostoja sekä tarjoamalla niille mahdollistava sääntely-ympäristö sosiaalisia yrityksiä koskevan aloitteen⁵⁰ sekä yrittäjyys 2020 -toimintasuunnitelman⁵¹ mukaisesti;
- tutkimaan ja kehittämään innovatiivisia tapoja, joilla voidaan turvata yksityinen lisärahoitus sosiaalisiin investointeihin, esimerkiksi julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyökumppanuuden kautta.

Komissio tukee jäsenvaltioita

- seuraamalla uudistuksia, joilla tähdätään aktiivisen osallisuuden edistämiseen⁵², EU-ohjausjakson puitteissa, kehittämällä menetelmän viitebudjetteja varten vuonna 2013 ja seuraamalla tulotuen riittävyttä käyttämällä edellä mainittuja viitebudjetteja, kunhan ne on laadittu yhdessä jäsenvaltioiden kanssa;
- selventämällä viranomaisille ja palveluntarjoajille, miten valtiontukia, sisämarkkinoita ja julkisia hankintoja⁵³ koskevia EU-sääntöjä sovelletaan

⁴⁸ Komission suositus 2011/442/EU mahdollisuudesta käyttää tavanomaista maksutiliä, 18.7.2011; <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:190:0087:01:FI:HTML>.

⁴⁹ Sosiaalisia muutoksia ja innovaatioita koskevan ohjelman sosiaalinen yrittäjyys -lohkosta (90 miljoonaa euroa) tuetaan sosiaalisia investointeja koskevien markkinoiden kehittämistä ja helpotetaan sosiaalisten yritysten rahoituksen saantia asettamalla saataville omaa pääomaa ja oman pääoman kaltaista pääomaa sekä lainarahoitusta ja avustuksia.

⁵⁰ Komission tiedonanto ”Sosiaalisen yrittäjyyden aloite – Suotuisan toimintaympäristön luominen sosiaalisen talouden ja innovoinnin keskiöön kuuluville sosiaalisille yrityksille”, KOM(2011) 682, 25.10.2011.

⁵¹ Komission tiedonanto ”Yrittäjyys 2020 -toimintasuunnitelma”, COM(2012) 795, 9.1.2013.

⁵² Ks. alaviitteet 38 ja 39.

⁵³ Neuvottelut ovat parhaillaan käynnissä komission ehdotuksesta direktiiviksi julkisista hankinnoista (KOM(2011) 896 lopullinen) ja direktiiviksi vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista (KOM(2011) 895 lopullinen).

sosiaalipalveluihin laatimalla päivitetyn oppaan⁵⁴ ja vaihtamalla säännöllisesti tietoja sidosryhmien kanssa;

- laatimalla romanien osallisuuden edistämistä koskevista hyvistä toimintatavoista suosituksen, joka pohjautuu jäsenvaltioiden kokemuksiin, ja raportoimalla vuosittain edistyksestä romanien integraatiota edistävien kansallisten strategioiden täytäntöönpanossa EU:n ohjausjakson puitteissa; helpottamalla romanien integroitumista vaihtamalla hyviä toimintatapoja sekä kehittämällä kansainvälistä yhteistyötä kansallisten romaniasioiden yhteyspisteiden verkoston kautta;
- esittämällä lainsäädäntöaloitteen, jolla parannetaan mahdollisuutta tavanomaisen maksutilin hankintaan, lisätään pankkimaksujen avoimuutta ja vertailukelpoisuutta ja helpotetaan pankkitilin vaihtamista;
- antamalla ihmisille enemmän tietoa heidän sosiaalisista oikeuksistaan käyttäjäystävällisemmillä sosiaalisen suojelun oppailla ja auttamalla perustamaan palveluita, joiden kautta ihmiset voivat seurata hankkimiaan eläkeoikeuksia. Lisäksi komissio auttaa torjumaan kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää ja vähentää liikkuvuutta harjoittavien työntekijöiden kohtaamia esteitä direktiivillä, jolla pyritään parantamaan vapaata liikkuvuutta koskevien oikeuksien soveltamista ja täytäntöönpanon valvontaa;
- antamalla vuonna 2013 jäsenvaltioille ohjeita siitä, miten ne voivat hyödyntää sosiaalipoliittisia innovaatioita maakohtaisten suositusten täytäntöönpanossa; Näihin ohjeisiin sisältyy esimerkkejä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI) käyttötavoista;
- esittämällä vuonna 2013 raportin tiedonannon ”Solidaarinen terveydenhuolto: terveyserojen vähentäminen EU:ssa”⁵⁵ täytäntöönpanosta.

2.3. Sosiaaliset investoinnit ihmisen koko elämän aikana

Tuki olisi kohdennettava erityisiin tarpeisiin, joita ilmenee elämän aikana: lapsuus, nuoruus ja siirtyminen koulusta työhön, vanhemmuus, työura alusta loppuun ja ikääntymiseen asti. Tämä tarkoittaa sitä, että mukautetaan integroidut palvelut, rahaetuudet ja apu tuensaajan elämän kriittisten kohtien mukaan ja estetään vaikeuksien esiintulo myöhemmin.

Komission suosituksessa ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre”⁵⁶, joka on osa tätä pakettia, annetaan selkeä kuva siitä, miten kohdennetut sosiaaliset investoinnit voivat olla osa oikeuksiin perustuvaa politiikkaa, joka pohjautuu yleiskattavuuden periaatteeseen ja jolla lisätään yhdenvertaisuutta.

Lapsiin keskittyminen on olennaisen tärkeää kestävä, tehokas ja kilpailukykyisen talouden sekä sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta edistävän yhteiskunnan kannalta. Tulevien eläkkeiden riittävyys riippuu niiden inhimillisestä pääomasta, jotka ovat tällä hetkellä lapsia. Jos elinajanodotteen kasvu ja aktiivisen väestöosan kutistuminen ovat epätasapainossa, tämä voi johtaa vääristyneeseen kulutusrakenteeseen, jossa painottuvat iäkkäiden etuudet, yleisesti suurempiin valtion budjetteihin ja vähempiin resursseihin lapsille ja nuorille. Siitä vallitsee

⁵⁴ Opas valtioneuvoston julkisia hankintoja ja sisämarkkinoita koskevien Euroopan unionin sääntöjen soveltamiseksi yleishyödyllisiin taloudellisiin palveluihin, erityisesti yleishyödyllisiin sosiaalipalveluihin.

⁵⁵ Komission tiedonanto ”Solidaarinen terveydenhuolto: terveyserojen vähentäminen EU:ssa”, KOM(2009) 567 lopullinen.

⁵⁶ Ks. komission suositus ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre”, C(2013) 778.

laaja yksimielisyys, että hyvälaatuinen varhaiskasvatus on tehokas tapa vähentää koulunkäynnin varhaista lopettamista ja parantaa akateemista suoriutumista, terveyttä, tulevia työllistymisnäköymiä ja sosiaalista liikkuvuutta.

Sukupolvesta toiseen siirtyvän huono-osaisuuden kierteen rikkominen edellyttää erilaisten toimintalinjojen käyttöönottoa sekä lasten ja heidän perheidensä ja yhteisöjensä tukemista. Näihin seikkoihin puuttuminen edellyttää raha- ja luontoisuuksien yhdistelmää ja yhtäläistä pääsyä laadukkaaseen koulutukseen, jolla vähennetään koulunkäynnin keskeyttämistä ja poistetaan koulujen eriytyminen ja erityisopetuksen väärinkäytökset.

Terveyteen investoiminen heti varhaisesta iästä alkaen antaa ihmisille mahdollisuuden pysyä aktiivisena ja terveenä pidempään, lisää työvoiman tuottavuutta ja alentaa terveydenhuoltojärjestelmien rahoitukseen kohdistuvaa painetta. Terveyden edistäminen ja ennaltaehkäisevä terveydenhuolto ovat erityisen tärkeitä koko elämän ajan. Tässä yhteydessä on myös syytä tuoda esiin edut, joita saadaan työterveyteen ja -turvallisuuteen investoimisesta.⁵⁷

Euroopan komission nuorisotyöllisyyspaketilla⁵⁸ vastataan nykyiseen korkeaan nuorisotyöttömyyteen. Siinä esitetään järjestelmiä, joilla varmistetaan, että kaikki nuoret saavat hyvälaatuisia työpaikkatarjouksia, jatkokoulutusta, oppisopimuspaikan tai harjoittelupaikan neljän kuukauden kuluessa siitä, kun he ovat joutuneet työttömiksi tai päättäneet virallisen koulutuksen. Tällä nuorisotakuulla parannetaan nuorten työllisyysturvaa tukemalla siirtymistä koulusta työhön. Sitä olisi täydennettävä mahdollisuuksilla parantaa taitoja elinikäisen oppimisen politiikan kautta. Myös ehdotetulla Yhteinen Erasmus -ohjelmalla⁵⁹ autetaan nuoria saamaan koulutusta ja taitoja, jotka voivat parantaa heidän henkilökohtaista kehitystään, hankkimaan uusia taitoja, lisäämään kielitaitoa ja parantamaan työllisyysnäköymiään.

Myöhemmin elämässä terveyteen ja aktiivisena ikääntymiseen liittyvällä politiikalla annetaan ihmisille mahdollisuus hyödyntää potentiaaliaan mahdollisimman hyvin. Iäkkäämpien panosta yhteiskunnan toimintaan muiden hoitajina tai vapaaehtoisina ei usein oteta huomioon, ja heille olisi annettava riittävää tukea tämän toiminnan harjoittamiseen. Aktiivisen ikääntymisen ja sukupolvien välisen solidaarisuuden eurooppalainen teemavuosi 2012 lisäsi tietoa iäkkäämpien panoksesta yhteiskunnan toimintaan ja antoi poliittista pontta uusille aloitteille (esim. seniorikansalaisia koskeva liittovaltion aloite Itävallassa).

Tähän pakettiin sisältyy esimerkkejä siitä, miten pitkäaikaishoidon tarvetta voidaan torjua ennaltaehkäisyllä, kuntoutuksella ja luomalla ikääntyvien kannalta ystävällisempiä ympäristöjä sekä kehittämällä tehokkaampia hoitotapoja.⁶⁰ Myös yleistä työvoiman puutetta terveydenhuollon ja pitkäaikaishoidon alalla olisi käsiteltävä kannustimin, joilla lisätään työllisyyttä ”valkotakkitoissa” ja parannetaan alan työoloja. Helppokäyttöiset ja kohtuuhintaiset liikennepalvelut ja mukautetut asumisjärjestelyt antavat myös iäkkäämmille ja vammaisille mahdollisuuden vastata omasta elämästään mahdollisimman pitkälle ja vähentävät pitkäaikaishoidon tarvetta.

⁵⁷ KOM(2007) 62 lopullinen, 21.2.2007.

⁵⁸ Komission tiedonanto ”Nuoret töihin”, COM(2012) 727, 5.12.2012.

⁵⁹ Komission tiedonanto ”Yhteinen Erasmus: EU:n koulutus-, nuoriso- ja urheiluojelma”, KOM(2011) 787, 23.11.2011.

⁶⁰ Ks. komission yksiköiden valmisteluasiakirja ”Long-Term Care in Ageing Societies – Challenges and Policy Options”, SWD(2013) 41.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita

- panemaan täytäntöön suosituksen ”Investoidaan lapsiin – murretaan huono-osaisuuden kierre” integroidulla tavalla, jossa yhdistetään raha- ja luontoisetuksia sekä laadukkaan varhaiskasvatuksen ja terveys- ja sosiaalipalvelujen saanti; puuttumaan lapsuuden eriarvoisuuksiin poistamalla koulujen eriytyminen ja erityisopetuksen väärinkäytökset; tekemään varhaiskasvatuksesta näkyvämpää ja saatavampaa lastenhoitoa koskevien Barcelonan tavoitteiden⁶¹ ja varhaiskasvatusta koskevien EU:n tavoitteiden⁶² mukaisesti; raporttoimaan edistyksistä kansallisissa uudistusohjelmissa; hyödyntämään ESR:a, EAKR:a ja Euroopan maaseuturahastoa terveys- ja sosiaalipalvelujen ja varhaiskasvatuksen saamisen edistämiseksi;
- panemaan täytäntöön koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseen tähtäävistä politiikoista annettu suositus⁶³ ja kehittämään koulunkäynnin keskeyttämisen torjumiseksi näyttöön perustuvaa ja kattavaa politiikkaa, johon sisältyy ennaltaehkäiseviä, korjaavia ja korvaavia toimenpiteitä;
- käyttämään aktiivista ikääntymistä ja sukupolvien välistä solidaarisuutta koskevia suuntaviivoja⁶⁴ ja aktiivisena ikääntymisen indeksiä⁶⁵, jolla seurataan ikääntyvien työssäkäyntiä, osallistumista yhteiskunnan toimintaan sekä itsenäistä elämää, ja mahdollisuuksia, joita aktiivisena ja terveenä ikääntymistä koskeva eurooppalainen innovaatiokumppanuus⁶⁶ tarjoaa sen arvioimiseksi, missä määrin ikääntyvät voivat hyödyntää potentiaaliaan.

Komissio tukee jäsenvaltioita

- parantamalla lapsiin keskittyvien pitkittäisleikkaustietojen keruuta, jotta saadaan paremmin tietoja elinkaariajattelun mukaisen sosiaalipolitiikan kehittämistä ja seurantaa varten; raporttoimalla edistyksistä Employment and Social Developments in Europe -raportissa;
- testaamalla ehdollisten tulonsiirtojen vaikuttavuutta varhaiskasvatuksen tukemisessa Progress-ohjelmasta rahoitetulla tutkimushankkeella;
- laatimalla yhdessä sosiaalisen suojelun komitean kanssa vuonna 2013 raportin pitkäaikaishoitopolitiikasta; tarkoituksena on tukea terveenä ja aktiivisena ikääntymistä ja parantaa kaikenikäisten itsenäistä asumiskykyä hyödyntämällä uuden teknologian, myös sähköisen terveydenhuollon, koko potentiaalia sekä seurata, miten edistytään kestävä ja riittävän sosiaalisen suojelun saavuttamisessa

⁶¹ Eurooppa-neuvosto asetti vuonna 2002 Barcelonan huippukokouksessa tavoitteeksi, että vuoteen 2010 mennessä tarjotaan lastenhoitoa 1) vähintään 90 %:lle yli kolmivuotiaista mutta alle kouluikäisistä lapsista ja 2) vähintään 33 %:lle alle kolmivuotiaista lapsista.

⁶² Vuoteen 2020 mennessä vähintään 95 prosentin nelivuotiaista ja sitä vanhemmista alle kouluikäisistä olisi osallistuttava varhaiskasvatukseen. Neuvoston päätelmät, annettu 12. toukokuuta 2009, eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista (ET 2020), päätelmien liite I (EUVL C 119, 28.5.2009, s. 7).

⁶³ Neuvoston suositus, annettu 28. kesäkuuta 2011, koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseen tähtäävistä politiikoista (2011/C 191/01).

⁶⁴ Neuvoston päätelmät, 6.12.2012.

⁶⁵ Euroopan komissio ja UNECE (julkaistaan vuonna 2013, ”Policy brief - Active Ageing Index”, saatavilla osoitteesta <http://europa.eu/ey2012>).

⁶⁶ Aktiivisena ja terveenä ikääntymistä koskevan eurooppalaisen innovaatiokumppanuuden tavoitteena on lisätä EU-kansalaisten terveitä ikävuosia keskimäärin kahdella vuoteen 2020 mennessä. Se on osa Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahanketta ”Innovaatiounioni”.

pitkäaikaishoidon riskit huomioon ottaen. Komissio laatii myös ”poliittisten päättäjien oppaan” jäsenvaltioille avuksi pitkäaikaishoidon strategioiden suunnitteluun; pohjana käytetään Euroopan komission yhteisen tutkimuskeskuksen Tekniikan tulevaisuudentutkimuksen laitoksen vuosina 2013–2014 toteuttamia töitä.

3. OHJEET EU-VAROJEN KÄYTÖSTÄ VUOSINA 2014–2020

EU:n talousarvion olisi toimittava *kasvun ja työllisyyden vauhdittajana koko Euroopassa erityisesti siten, että sillä edistetään tuottavia ja henkiseen pääomaan tehtäviä investointeja*.⁶⁷ Jäsenvaltioiden – etenkin ESR:n kautta – työllisyyteen, henkisen pääoman kehittämiseen ja terveys- ja sosiaalipolitiikkaan myöntämien EU-resurssien osuus on pienentynyt vuodesta 1989. Sen vuoksi komissio on ehdottanut, että kaudella 2014–2020 vähintään 25 prosenttia koheesipolitiikan rahoituksesta olisi myönnettävä henkiseen pääomaan ja sosiaalisiin investointeihin eli ESR:n olisi investoitava ihmisiin. Lisäksi se ehdotti, että vähintään 20 prosenttia ESR:n kokonaisresursseista kussakin jäsenvaltiossa olisi myönnettävä temaattiseen tavoitteeseen ”sosiaalisen osallisuuden edistäminen ja köyhyyden torjuminen”.

Ohjelmakaudella 2007–2013 Euroopan sosiaalirahasto on tähän mennessä saavuttanut yli 50 miljoonaa ihmistä; pelkästään vuonna 2011 tuki on kohdistunut 4,5 miljoonaan työttömään ja 5 miljoonaan työmarkkinoiden ulkopuolella olevaan. ESR on antanut tukea 75 miljardia euroa, joilla on autettu ihmisiä hyödyntämään potentiaaliaan antamalla heille paremmat taidot ja työnäkymät. Sen ohjelmilla on autettu hillitsemään kriisin negatiivisia vaikutuksia, säilyttämään työpaikkoja ja valmistautumaan noususuhdanteeseen. Euroopan aluekehitysrahastosta on myönnetty tukea 18 miljardia euroa sosiaalista osallisuutta koskeviin toimenpiteisiin tukemalla pääasiassa investointeja koulutus-, terveydenhuolto- ja sosiaalisiin infrastruktuureihin.

Euroopan rakenne- ja investointirahastot⁶⁸, etenkin ESR, sekä Progress 2007–2013, sosiaalisia muutoksia ja innovaatioita koskeva ohjelma 2014–2020 ja vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto, ovat tärkeitä välineitä, kun jäsenvaltiot panevat täytäntöön sosiaalisia investointeja koskevassa paketissa esitettyä strategiaa. Taloudellinen tuki koheesipolitiikasta, jonka tavoitteena on taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen koheesion vahvistaminen unionissa, on edelleen tärkeä väline ohjelmakaudella 2014–2020 pyrittäessä saavuttamaan Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet yhdessä tässä tiedonannossa yksilöityjen tarvittavien uudistusten kanssa.

Osallisuutta edistävän kasvun tukemiseksi komissio on kehottanut jäsenvaltioita varmistamaan, että niiden työllisyyttä, inhimillisen pääoman kehittämistä, julkisten palvelujen nykyaikaistamista, alueellisia investointeja ja sosiaalista osallisuutta koskevassa politiikassa otetaan huomioon maakohtaiset suositukset ja analyysi tärkeimmistä haasteista, jotka on tuotu esiin komission yksiköiden valmisteluasiakirjoissa, joissa arvioidaan kansallisia uudistusohjelmia ja vakausohjelmia.⁶⁹ Rahoitusta Euroopan sosiaalirahastosta⁷⁰ voidaan täydentää lisärahoituksella Euroopan aluekehitysrahastosta, etenkin terveys-, sosiaali-, lastenhoito-, asunto- ja koulutusinfrastruktuureihin tehtävien investointien osalta sekä heikommassa asemassa oleville kaupunki- ja maaseutuyhteisöille fyysisen elinympäristön ja

⁶⁷ Eurooppa-neuvoston päätelmät, 7.–8.2.2013.

⁶⁸ Euroopan sosiaalirahasto ESR, Euroopan aluekehitysrahasto EAKR, koheesiorahasto, Euroopan maaseuturahasto sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahasto.

⁶⁹ http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

⁷⁰ Ks. komission yksiköiden valmisteluasiakirja ”Social Investment through the European Social Fund”, SWD(2013) 44.

talouden elvyttämistä varten annettavan tuen osalta. Näillä investoinneilla voidaan vaikuttaa sosiaalipolitiikan uudistukseen, kuten oppilaitosten eriytymisen purkamiseen, siirtymiseen yhteisöperustaiseen hoitoon ja integroituun asuntopolitiikkaan.

Yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa⁷¹ esitetään Euroopan rakenne- ja investointirahastoista rahoitettavat prioriteetit. ERI-rahastoista tuetaan asiaan liittyvien maakohtaisten suositusten ja kansallisten uudistusohjelmien täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa. Edistymistä tavoitteiden saavuttamisessa seurataan EU-ohjausjakson puitteissa.

Jäsenvaltiot voivat hyödyntää ERI-rahastojen tukea tässä tiedonannossa esitettyjen poliittisten suuntaviivojen täytäntöönpanoon, myös sosiaalisen innovoinnin, sosiaalitalouden ja sosiaalisen yrittäjyyden kautta.⁷² Keskittymällä erityisesti sosiaaliin investointeihin⁷³ innovatiivisten toimintatapojen testauksen ja niiden laajemman käyttöönoton tueksi ESR – yhdessä EARK-tuen kanssa – edistää tehokkaamman sosiaalipolitiikan kehittämistä.

Komissio esittää tarkemmat suuntaviivat vuoden 2013 puolivälissä julkaistavien toimintaohjeiden yhteydessä; niissä käsitellään sitä, miten jäsenvaltiot voivat parhaiten hyödyntää ERI-rahastoja sovittujen temaattisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Näillä ohjeilla edistetään politiikan uudistusten sekä kestävien ja tehokkaiden julkisten palvelujen toteuttamista. Esimerkiksi lasten köyhyyden alalla ohjeissa tuodaan esiin, minkälaisia toimia edellytetään maissa, joissa on laaja romaniväestö, vähäinen lastenhoidon tarjonta ja suuret eriarvoisuudet koulutustuloksissa. Muita teemoja ovat esimerkiksi innovointi, lastenhoito, terveydenhoito, laitoshoidon purkaminen ja aktiivinen osallisuus.

ERI-rahastojen lisäksi myös sosiaalisia muutoksia ja innovaatioita koskevaan ohjelmaan, Horisontti 2020 -ohjelmaan, Cosme-ohjelmaan⁷⁴ sekä terveysohjelmaan sisältyy erityissäännöksiä sosiaalipolitiikan innovaatioiden taloudellisesta tuesta. ESR voi ottaa sekä julkisella että yksityisellä sektorilla testatun onnistuneen sosiaalipolitiikan käyttöön laajemmin yleisessä politiikassa. Vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto auttaa jäsenvaltioita varmistamaan riittävän toimeentulon turvaamisen käsittelemällä elintarvikkeiden puutetta, asunnottomuutta ja lasten aineellista puutetta. EU:n resursseja voidaan täydentää esimerkiksi Maailmanpankista, Euroopan neuvoston kehityspankista ja Euroopan investointipankkiryhmästä saatavalla rahoituksella.

Komissio kehottaa jäsenvaltioita

- myöntämään koheesiopolitiikan ja maaseudun kehittämisen resursseja inhimillisen pääoman kehittämiseen, mukaan luettuna työllisyys, sosiaalinen osallisuus, alueellisten eriarvoisuuksien vähentäminen, aktiivisena ja terveenä ikääntyminen, sosiaali-, koulutus- ja terveydenhuoltopalvelujen saatavuus ja elinikäinen oppiminen. Resurssien olisi oltava riittävät, jotta voidaan panna täytäntöön maakohtaisissa suosituksissa ehdotetut rakennemuutokset, Eurooppa 2020 -strategian tavoitteet huomioon ottaen; varmistamaan, että rahastoista tuetuissa toimitissa otetaan

⁷¹ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteiseen strategiakehykseen kuuluvia Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa ja koheesiorahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta.

⁷² Ks. komission yksikköjen valmisteluasiakirja ”Social Investment through the European Social Fund”, SWD(2013) 44.

⁷³ Komissio ehdotti koheesiopolitiikkaa 2014–2020 koskevassa asetuksessa sosiaalitalouteen ja sosiaaliin yrityksiin kohdistuvaa investointiprioriteettia.

⁷⁴ Yritysten kilpailukykyä ja pk-yrityksiä koskeva ohjelma.

asianmukaisesti huomioon maakohtaiset suositukset ja noudatetaan sosiaalisten investointien lähestymistapaa;

- käsittelemään heikommassa asemassa olevien moninaisia tarpeita, mukaan luettuna niiden, jotka asuvat köyhillä ja eristyneillä alueilla, ERI-rahastojen koordinoituilla toimilla;
- pohtimaan tapoja, joilla ne voivat täydentää EU:n resursseja Maailmanpankista, Euroopan neuvoston kehityspankista ja Euroopan investointipankkiryhmästä saatavalla rahoituksella;
- testaamaan uusia lähestymistapoja (kuten tietotekniikkapohjaisia innovaatioita) sosiaalipolitiikkaan, mukaan luettuna sosiaalisia muutoksia ja innovaatioita koskevan ohjelman kautta, ja ottamaan sitten toimivimmat innovaatiot laajemmin käyttöön hyödyntämällä ERI-rahastoja;
- ottamaan mukaan sidosryhmät, etenkin kansalaisyhteiskunnan järjestöt, jotka ovat lähellä sosiaalisten toimien kohderyhmiä, ohjelmien suunnitteluun ja täytäntöönpanoon ja helpottamaan niiden rahoitusmahdollisuuksia.

Komissio tukee jäsenvaltioita

- laatimalla vuoden 2013 puoliväliin mennessä ERI-rahastoja koskevia toimintapoliittisia ohjeita, joissa otetaan asianmukaisesti huomioon sosiaalisten investointien lähestymistapa; komissio seuraa ohjelmien täytäntöönpanon tuotoksia ja tuloksia niiden tietojen perusteella, joita jäsenvaltiot ovat toimittaneet rakennerahastoja koskevassa asetuksessa esitettyjen järjestelyjen mukaisesti; jos täytäntöönpanoon liittyy ongelmia, komissio ottaa asian yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa esitetyn menettelyn puitteissa esiin jäsenvaltioiden kanssa;
- mahdollistamalla paremman tietojen jakamisen; komissio kehittää jäsenvaltioiden ja Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön (Eurofound) kanssa tietopankin, jotta on helpompi jakaa kokemuksia, niin politiikasta saatuja kokemuksia kuin ERI-rahastoihin liittyviä hyviä toimintatapoja; se tukee ESR:n kautta ”köyhyyskarttojen” laatimista; näissä kartoissa yksilöidään paikallisia alueita, joilla esiintyy monia vakavia epäkohtia, jotta voidaan varmistaa, että toimet saavuttavat kohdeväestön;
- tukemalla ESR:n kautta jäsenvaltioiden keskus- ja alueviranomaisten valmiuksien parantamista, jotta ne voivat panna täytäntöön tehokasta politiikkaa sosiaalisen yrittäjyyden edistämiseksi.

4. KOHDENNETUT EU-ALOITTEET

Tässä jaksossa komissio esittelee joukon aloitteita, joihin tässä tiedonannossa viitataan ja jotka ovat keskeisellä sijalla sosiaalisten investointien kohdennetun ja integroidun lähestymistavan varmistamisessa.

4.1. Toimenpiteet, joilla edistetään rahoitusta sosiaalisiin investointeihin

Komissio antaa edelleen tukea rakennerahastoista, etenkin ESR:sta, mutta uusia rahoitusvälineitä voidaan ja olisikin hyödynnettävä, jotta helpotetaan julkisen talouden vakauttamista ottamalla enemmän yksityistä rahoitusta käyttöön:

- *Tuetaan sosiaalisten yritysten rahoituksen saantia: eurooppalaiset yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneet rahastot*

Kuten sosiaalisia yrityksiä koskevassa aloitteessa esitettiin, sosiaalisilla yrityksillä on ratkaiseva asema sosiaalisen osallisuuden edistämässä ja inhimilliseen pääomaan tehtävissä investoinneissa. Sosiaalisten yritysten on kuitenkin saatava helpommin yksityistä rahoitusta, jolla helpotetaan niiden toiminnan tukemista ja mahdollistetaan laajentuminen. Komissio ehdotti tukirahastoa sosiaalisille yrityksille osana vuonna 2014 käynnistyvää sosiaalisia muutoksia ja innovaatioita koskevaa ohjelmaa, ja se on myös ehdottanut asetusta⁷⁵, jolla perustetaan eurooppalaiseen yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneeseen rahastoon liittyvä merkintäjärjestelmä, jonka avulla sijoittajat pystyvät tunnistamaan helposti rahastoja, jotka tukevat eurooppalaisia sosiaalisia yrityksiä, ja saavat keskeisiä tietoja sosiaaliseen yrittäjyyteen liittyvistä rahastoista. Ehdotettu asetusta rikkoo varainhankintaan liittyviä rajoja Euroopassa ja helpottaa ja tehostaa sijoitusten tekemistä. Lisäksi komissio kehittää menetelmän, jolla voidaan mitata sosiaalisten yritysten aikaansaamia sosioekonomisia etuja, ja järjestää alkuvuodesta 2014 korkean tason konferenssin sosiaalista yrittäjyyttä tukevien hyvien toimintatapojen levittämiseksi.

- *Tutkitaan uusien rahoitusvälineiden käyttöä*

Yksityisistä ja kolmannen sektorin resursseista tuleva sosiaalisten investointien innovatiivinen rahoitus on ratkaisevan tärkeää julkisen sektorin toimien täydennykseksi. Mikrorahoitus voi olla tässä tärkeässä asemassa. Uusien pienyritysten perustaminen on keskeisellä sijalla, jotta saavutetaan Eurooppa 2020 -strategian työllisyyttä ja osallisuutta koskevat tavoitteet. Yksi suurimmista esteistä yrityksen perustamisessa on rahoituksen, etenkin mikroluottojen, puute. Komissio on ehdottanut Progress-mikrorahoitusjärjestelyn jatkamista sosiaalisia muutoksia ja innovaatioita koskevan ohjelman puitteissa noin 92 miljoonan euron budjetilla vuodesta 2014 lähtien. Tällä rahoitetaan mikrorahoituksen tarjoajien valmiuksien parantamista ja helpotetaan rahoitustuen antamista ihmisille, jotka haluavat käynnistää oman pienyrityksen mutta joilla on vaikeuksia tavanomaisen lainan saamisessa.

- *Sosiaalivaikuttaiset joukkovelkakirjalainat*

Muita tarkasteltavia keinoja ovat sosiaalivaikuttaiset joukkovelkakirjalainat, jotka kannustavat yksityisiä sijoittajia rahoittamaan sosiaalisia ohjelmia tarjoamalla tuottoa julkiselta sektorilta, jos ohjelmilla päästään positiivisiin sosiaalisiin tuloksiin. Komissio tukee jäsenvaltioita helpottamalla kokemusten vaihtoa.

4.2. Tuetaan riittävää toimeentuloa / Parannetaan tietoa sosiaalisista oikeuksista

Komissio varmistaa, että säännökset niiden suojaamiseksi, jotka ovat eniten avun tarpeessa, pannaan täytäntöön, ja parantaa tiedottamista heikossa asemassa oleville kuluttajille ja tarjoaa kohdennettua apua heikossa asemassa oleville ihmisille, jotta nämä voivat tehdä tietoon perustuvia valintoja.

- *Turvataan riittävä toimeentulo*

Useimmissa jäsenvaltioissa on jonkinlainen vähimmäistulojärjestelmä. Näiden järjestelmien riittävyttä voidaan kuitenkin usein parantaa. Tason olisi oltava riittävän korkea, jotta sillä taataan kohtuullinen elintaso ja samalla autetaan ihmisiä motivoitumaan ja aktivoitumaan työntekoa varten. Komissio seuraa – osana EU-ohjausjaksoa – tulotuen riittävyttä ja hyödyntää tässä viitebudjetteja, kunhan ne on laadittu yhdessä jäsenvaltioiden kanssa.

- *Parannetaan ja järjeistetään hallinnollisia valmiuksia keskitettyjen palvelupisteiden tarjoamiseksi*

⁷⁵ Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta eurooppalaisista yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen erikoistuneista rahastoista, KOM(2011) 862, 7.12.2011.

Keskitettyjen palvelupisteiden mallilla edistetään sosiaalisen suojelun järjestelmien tehokkuutta ja vaikuttavuutta ja yksinkertaistetaan palvelujen järjestämistä, parannetaan niiden tarjoamista ja lisätään niiden käyttöä. Lähestymistavalla parannetaan käyttäjäystävällisen tiedon saatavuutta, eri hallinnon tasojen välistä koordinaatiota ja kapasiteettia, millä voidaan vähentää sekä asiakkaaseen että palvelun tarjoajaan kohdistuvaa hallinnollista rasitetta. Komissio tukee jäsenvaltioita helpottamalla hyvien toimintatapojen vaihtoa mm. yhdessä Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön Eurofoundin kanssa kehitetyn tietopankin kautta. Rahoitusta ESR:sta on käytettävissä temaattisesta tavoitteesta ”institutionaalisten valmiuksien parantaminen ja julkishallinnon tehostaminen”. Komissio kiinnittää erityishuomiota näihin lähestymistapoihin arvioidessaan aktiivista osallisuutta koskevien strategioiden täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa.

- *Vahvistetaan taloudellista osallisuutta*

Maksutilit ovat keskeinen väline, jotta ihmiset voivat osallistua talous- ja yhteiskuntaelämään. Palkat, etuudet ja julkisten palvelujen laskut maksetaan yhä useammin pankkitilien kautta. Pankkitiliä tarvitaan myös muita perusrahoituspalveluita, kuten kulutusluottoja, asuntolainoja, henkivakuutuksia, sähköisiä maksuja ja sijoituksia varten. Tätä varten komissio ehdottaa direktiiviä perusominaisuuksilla varustetun maksutilin tarjoamisesta.

- *Suojataan ihmisiä talousvaikeuksilta*

Taluskriisi on osoittanut vahingot, joita vastuuttomista lainananto- ja -ottokäytännöistä voi aiheutua kuluttajille ja lainanantajille. Kuluttajille, jotka ostavat kiinteistöä tai ottavat lainan, jossa vakuutena on heidän talonsa, on tiedotettava riittävästi mahdollisista riskeistä, ja tällaista toimintaa harjoittavien laitosten on hoidettava liiketoimensa vastuullisesti. Komissio on julkaissut valmisteluasiakirjan⁷⁶ kansallisista toimenpiteistä ja käytännöistä ulosmittausmenettelyjen välttämiseksi. Lisäksi komissio pyrkii vahvistamaan kuluttajien suojaa direktiiviehdotuksella, joka koskee asunto-omaisuuteen liittyviä luottosopimuksia. Se myös julkaisee vuoden 2013 alkupuolella tutkimuksen, jossa kartoitetaan ja analysoidaan eri lainsäädäntötekniikoita ja hyviä käytäntöjä kuluttajansuojan vahvistamiseksi. Kaikki nämä aloitteet ovat osa ennaltaehkäisevää lähestymistapaa talousvaikeuksien lievittämiseksi ja asunnottomuuden torjumiseksi.

- *Energiatehokkuus*

Uudelle energiatehokkuutta koskevalla direktiivillä⁷⁷ kannustetaan jäsenvaltioita sisällyttämään kansallisiin järjestelmiinsä vaatimuksia, joilla on sosiaalisia päämääriä. Direktiivissä otetaan huomioon heikommassa asemassa olevien ihmisten erityistarpeet ja autetaan puuttumaan energiaköyhyyteen tarjoamalla älymittareita ja riittävästi tietoja sisältävä laskutus, josta heikommassa asemassa olevat kuluttajat saavat selviä, luotettavia ja ajantasaisia tietoja energiankulutuksestaan sekä konkreettisista mahdollisuuksista vähentää sitä.

- *Parannetaan kansalaisille suunnatun tiedon saatavuutta*

Saatavilla olevat tiedot esimerkiksi työnhakupalveluista, työttömyysetuuksista, lapsilisistä, terveydenhuollosta tai opintotuista ovat keskeisen tärkeitä yhdenvertaisten mahdollisuuksien kannalta ja jotta kansalaiset voivat osallistua talouselämään ja yhteiskunnan toimintaan. Jotta

⁷⁶ Komission yksiköiden valmisteluasiakirja – ”National measures and practices to avoid foreclosure procedures for residential mortgage loans”, SEC(2011) 357, 31.3.2011.

⁷⁷ Energiatehokkuudesta, direktiivien 2009/125/EY ja 2010/30/EU muuttamisesta ja direktiivien 2004/8/EY ja 2006/32/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/27/EU 7 artiklan 7 kohdan a alakohta ja 10 artikla.

kansalaisten olisi helpompi saada näitä tietoja, ehdotetulla direktiivillä⁷⁸ julkisen sektorin elinten verkkosivustojen saavutettavuudesta varmistetaan julkisen sektorin elinten verkkosivujen täysi saavutettavuus kaikille kansalaisille, myös vammaisille ja vanhuksille. Lisäksi komissio tarjoaa ihmisille helpommin saatavilla olevaa tietoa heidän sosiaalisista oikeuksistaan käyttäjäystävällisillä sosiaalisen suojelun oppailla ja auttaa perustamaan palveluita, joiden kautta ihmiset voivat seurata hankkimiaan eläkeoikeuksia. Lisäksi komissio tukee vapaata liikkuvuutta koskevien oikeuksien parempaa soveltamista ja täytäntöönpanon valvontaa ehdotetulla direktiivillä, joka esitetään vuoden 2013 alkupuoliskolla.

4.3. Investoidaan lapsiin / Varhaiskasvatus

Kehitetään edelleen varhaiskasvatuksen potentiaalia ja hyödynnetään sitä sosiaalisena investointina, jolla puututaan lasten kohtaamiin eriarvoisuuksiin ja haasteisiin varhaisilla toimilla.

- *Parannetaan lastenhoitopalvelujen saatavuutta*

Varhaiskasvatuksella on positiivisia vaikutuksia läpi koko elämän: se esimerkiksi ehkäisee koulunkäynnin keskeyttämistä, parantaa työllistymisnäkyviä ja helpottaa sosiaalista liikkuvuutta. Varhaiskasvatus on keskeisessä asemassa puuttuessa huono-osaisten lasten kohtaamiin haasteisiin varhaisilla toimilla. Lisäksi se on olennaisen tärkeä poistaessaan esteitä vanhempien työmarkkinaosallistumiselta. Lapsiin investoimista koskevassa suosituksessa kehoitetaan tekemään varhaiskasvatuksesta helpommin saatavaa osana integroitua strategiaa lasten mahdollisuuksien parantamiseksi, jotta saavutetaan Barcelonan tavoitteet. Tämän lisäksi komissio käynnistää tutkimuksen, jossa tarkastellaan, miten ehdollisilla tulonsiirtojärjestelmillä voidaan tukea varhaiskasvatuksen käyttöä. Euroopan komissio ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD tiivistävät yhteistyötään sellaisten poliittisten aloitteiden osalta, joilla parannetaan varhaiskasvatuksen laatua ja saatavuutta koko Euroopassa hyvien toimintatapojen kartoittamisen kautta.

- *Vähennetään koulunkäynnin keskeyttämistä*

Koulunkäyntinsä keskeyttävät päätyvät paljon todennäköisemmin työttömiksi tai heillä on todennäköisempi köyhyys- ja syrjäytymisriski. Eurooppa 2020 -strategiassa asetetaan tavoite koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämisestä alle 10 prosenttiin. Tällä hetkellä vielä kuitenkin 13,5 prosenttia nuorista jättää koulunkäynnin liian aikaisin. Koulunkäynnin keskeyttämisen vähentäminen on yksi Euroopan sosiaalirahaston investointiprioriteeteista, jota jäsenvaltiot voivat hyödyntää kehittääkseen politiikkaa vuonna 2011 annetussa neuvoston suosituksessa⁷⁹ esitetyn integroidun strategian mukaisesti, mukaan luettuna ennaltaehkäisevillä ja korjaavilla toimilla sekä toimenpiteillä, jolla pyritään saamaan takaisin koulunkäynnin keskeyttäneet. Uudella koulutusta, nuorisoa ja liikuntaa koskevalla Yhteinen Erasmus -ohjelmalla⁸⁰, jossa otetaan huomioon tarve lisätä EU:n investointeja koulutukseen, ja sen täytäntöönpanolla voidaan tukea osallisuutta edistäviä koulutusaloitteita.

⁷⁸ Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi julkisen sektorin elinten verkkosivustojen saavutettavuudesta, COM(2012) 721 final, 3.12.2012.

⁷⁹ Neuvoston suositus (2011/C 191/01) koulunkäynnin keskeyttämisen vähentämiseen tähtäävistä politiikoista.

⁸⁰ Komission tiedonanto ”Yhteinen Erasmus: EU:n koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelma”, KOM(2011) 787, 23.11.2011.

5. PÄÄTELMÄT JA JATKOTOIMET

Kriisi on korostanut EU-maiden talouksien välistä riippuvuutta sekä eroavaisuuksia työmarkkinalaitosten ja sosiaaliturvajärjestelmien valmiuksissa vastata shokkeihin. Se on myös vahvistanut sosiaalipolitiikan ja talousarvioiden roolin EU:n yleisen vakauden kannalta. Vaikka sosiaalipolitiikka kuuluu ensisijaisesti jäsenvaltioiden toimivaltaan, EU voi tukea ja täydentää jäsenvaltioiden toimia.

Jäsenvaltioissa on jo lujitettu taloudellista hallintotapaa ja vahvistettu julkisen talouden valvontaa. Tähän on yhdistettävä valvonnan parantaminen niillä sosiaalipolitiikan aloilla, joilla ajan mittaan edistetään kriisinhallintaa, iskunvaimennusta ja riittäviä sosiaalisia investointeja Euroopassa. Tätä on käsiteltävä myös käynnissä olevissa keskusteluissa Euroopan rahaliiton sosiaalisesta ulottuvuudesta.

Sosiaalisia investointeja koskevalla paketilla pyritään suuntaamaan jäsenvaltioiden politiikkaa sosiaalisiin investointeihin tarpeen mukaan, jotta voidaan varmistaa sosiaaliturvajärjestelmien riittävyys ja kestävyys ja yhdistää toimet EU:n varojen, etenkin ESR:n, mahdollisimman hyvään hyödyntämiseen. Komissio kehottaa jäsenvaltioita noudattamaan tässä paketissa esitetyjä toimia ja ohjeita seuraavilla kolmella tärkeimmällä toiminta-alueella:

1. Vahvistetaan sosiaalisia investointeja osana EU-ohjausjaksoa

- Jäsenvaltioita kehoitetaan tiivistämään asiaan liittyvien sidosryhmien, etenkin työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, osallistumista kaikilla tasoilla sosiaalipolitiikan nykyaikaistamiseen osana Eurooppa 2020 -strategiaa.
- Jäsenvaltioita kehoitetaan pohtimaan kansallisissa uudistusohjelmissaan tässä sosiaalisia investointeja koskevassa paketissa annettuja ohjeita kiinnittäen erityishuomiota seuraaviin:
 - Edistymisen sosiaalisiin investointeihin kohdentumisessa sosiaalipolitiikassa, etenkin (lasten)hoitoon, koulutukseen, aktiivisiin työmarkkinatoimenpiteisiin, asumistukeen, kuntoutukseen ja terveystalouteen liittyvässä politiikassa.
 - Integroitujen aktiivista osallisuutta koskevien strategioiden täytäntöönpano, mukaan luettuna kehittämällä viitebudjetteja, lisäämällä etuuksien ja palvelujen kattavuutta ja yksinkertaistamalla sosiaaliturvajärjestelmiä esimerkiksi perustamalla keskitettyjä palvelupisteitä ja välttämällä monia erilaisia etuuksia.
- Komissio käsittelee sosiaalisen suojelun uudistuksia ja suurempaa kohdentumista sosiaalisiin investointeihin ja aktiiviseen osallisuuteen maakohtaisissa suosituksissa ja EU-ohjausjaksoilla. Komissio tukee lisäksi jäsenvaltioita seuraamalla tiiviimmin tuloksia ja yhdistää tämän Euroopan tilastojärjestelmään tarjoamalla parempia ja ajantasaisempia tilastoja⁸¹ köyhydestä ja sosiaali- ja terveystalouden⁸² tuloksista.

2. Hyödynnetään mahdollisimman hyvin EU-varoja sosiaalisten investointien tueksi

- Jäsenvaltioita kehoitetaan ottamaan asianmukaisesti huomioon sosiaalisia investointeja koskeva ulottuvuus EU-varojen ja ESR:n ohjelmasuunnittelussa

⁸¹ Parannetaan SILC-tietojen toimittamista, toimitetaan muuttujia huono-osaisuuden ja taloudellisen tilanteen arvioinnista viitevuoden lopussa, kerätään tietoja kotitalouksien kuukausituloista nopeammin ja mahdollisesti vuoden sisäisesti sekä tutkitaan mahdollisuutta kehittää selviytymisstrategioita koskeva vuotuinen moduuli.

⁸² Käyttämällä Euroopan yhteisön terveysindikaattoreita (ECHI).

varsinkin kaudella 2014–2020. Tähän sisältyy rahoitusta ja rahoitusjärjestelyjä koskevien innovatiivisten lähestymistapojen tutkiminen ja esimerkiksi sosiaalisia investointeja koskevista obligaatioista, mikrorahoituksesta ja sosiaalisille yrityksille annetusta tuesta saatujen kokemusten hyödyntäminen.

- Komissio tukee aktiivisesti jäsenvaltioita niiden tehdessä suunnitelmia tähän pakettiin sisältyvien ohjeiden ja esimerkiksi sosiaalisia innovaatioita, laitoshoidon purkamista ja terveyttä koskevien temaattisten toimintaohjeiden perusteella.

3. Järkeistetään hallintotapaa ja raportointia

- Jäsenvaltioita kehoitetaan tekemään ehdotuksia asianmukaisten komiteoiden kautta Eurooppa 2020 -strategian sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamiseksi niin, että yhdistetään se paremmin nykyisiin prosesseihin, kuten avoimeen koordinoitimenetelmään ja vahvistettuun raportointiin jäsenvaltioiden sosiaalisen suojelun järjestelmien suorituskyvystä. Komissio vahvistaa edelleen ohjaus- ja seurantavälineitä ottaen huomioon nykyiset makrotalous-, vero- ja työllisyyspolitiikan hallintovälineet, jotta rajoitetaan sosiaalipolitiikkaan liittyviä eroja ja puututaan niihin. Osa tätä ovat vertailuarvojen käyttö ja suorituskyvyn seuranta, jossa käytetään perustana sosiaalisen suojelun kehityksen seurantavälinettä.⁸³
- Komissio työskentelee tiiviisti yhdessä jäsenvaltioiden kanssa asianmukaisissa eri neuvoston kokoonpanoissa, sosiaalisen suojelun komiteassa ja muissa asianmukaisissa komiteoissa näiden pohdintojen tukemiseksi ja jatkaa vuoropuhelua kaikkien asianomaisten sidosryhmien kanssa etenkin köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan eurooppalaisen foorumin vuotuisen yleiskokouksen puitteissa.

⁸³ Neuvoston asiakirja 13723/12: Sosiaalisen suojelun kehityksen seurantavälineellä havaitaan tilastollisesti merkittäviä vuotuisia poikkeamia (”sosiaaliset kehityssuuntaukset, joita olisi seurattava”) keskeisissä indikaattoreissa, joista on sovittu osana sosiaalisen suojelun indikaattoreiden taulukkoa, ja käynnistetään sellaisten sosiaalisista kehityssuuntausten temaattinen seuranta, joita olisi seurattava.